

ES MENURQUÍ

MISCELANEE DE LITERETURE, CIÈNCIES Y ARTS

Redecció y Edministreció
Bestió, n.º 13.

Nombre suéltu, 5 céntims de pte.
Id. etressad, 10 id.

CUNTESTECIÓ

Hem lletjid *Es Mehunés* des dia 29 des més últim qui du un altre erticle firmad *Un Estudiant* y pòse entre altres còses lu sigüent: «*Si hagués dit no sabem escriurer en menurquí bé y axi com toca, tal vegada ho hagués endevinat... Noltrus ho haviam confesat abans...*» Idò, si tu metéx cunfèsses que no' u sabs, no es un etrevimént eficarte eont no 't demanen y encare vuler curretjir ets altres, efegint ses bestieses que pòses dins es téu escrit?

ES MENURQUÍ va surtir e llum trettant d' espressarsê emb es nostru dielècte, exi còm evuy el perlam; però sense impussarsê e ningu: equest ha estad es séu téme. Es qui s' han vulgud impusar y en peraules impròpies, han sigud *Es Vigie*, *La Roqueta* y *Es Mehunés*; resultant, que cuant despues *Es Vigie* y *Es Mehunés* s' han pusad e escriurer en menurquí, tutom ha dit que no u ére. Lu demés son peraules perdudes, perque es dret qu' han tengud es redectos d' equets tres periòdics d' upusició, de publicarlos y pusari dins lu que vòlen, el tenén tembé ets altres de feró. Es qui llejexen fan lu que' ls ecumòde: si els egrade, u edapten; y sinò, u déxen. Però, se publiqueció no done dret e insultar y quelumniar. Si doñ Jaume Ferrer ha publicad un Dicciunari, es mòdu de cumbatrel, no es insultarlo perque l' ha fét, sino férne un altre de millò y es lectos seguirán es que vuldrán ò ningu. Lu demés es lledrar.

ES MENURQUÍ.

GEULUGIE

III.

En totes ses investigacions y exquevecions fêtes fins evuy, no s' han trubad señals ningunes qu' indiquin s' existèncie de s' hòmu desde es principi; lu que mus fá presumir, que se humenidad es molt mudèrne en el Mon y mus evidenciè que nòltrus som s' ultimum de s' òbre de se Creeciò.

D' equets datus pudem trèurer còm hipòtesis més ò ménu eprucsimades, que le Tèrre que' hebitam, e nes séu principi s' ha d' haver trubad emb estad inquendescènt, ò sigui cunvertide tote en brase de fòc. Pròves d' essò mus donen se queló que se déxe sentir cuant se devalle pès fòssus de gran fundarie; y e mesure que més endins s' erribe, créx se queló gredualmènt, lu que mus indique que sí puguessim erribar e un punt determinad de s' interior de le Tèrre serie tan gran se queló, que quedaríem complètemènt cremads perque ja tot serie fòc. Pròves d' es nostru acèrt mus donen tembè es vulcans, boques ubèrtes per dunar pas e nes fòc central d' es nòstru plenete.

¿Pèrque s' troben vestigis d' animals meritims, enterrads demunt muntañes? Pèrque equelles muntañes han estad mars altres témps y u van dexar d' esser é mutiu des fòc central qui va fe pujá terrenus cunvertintlos en muntañes y en camb es terrenus plans ó muntañosus qui van quedar mes baxus qu' ets altres, ses aigus els e van invedir y van ser cunvertids en mars.

¿Pèrque se tròben per Euròpe vestigis de animals qui evuy sòlemènt ténen vide per l' Afrique central? Perque el Mon, éra ántes mes quelènt y pudie dunar vida per totes pars e equells animals, mèntres que per graus ha enad refredantsè fins que no ha estad pussible puder viurer e Euròpe equells jegans animals qui serán es primés en desesperexêr, axí com ja altres han desesperescud per sèmpre, pèrquela Terre seguex gredualmènt refredantsè fins que no será pussible se vide enimal ni vejetal demunt se séue superficie.

J. F. S.

LU QUI ES VE

La Roqueta, Es Vigie, Es Mehunés,
 Qui primé van ser dos y are son tres
 Per fér l' upusició e n' ES MENURQUÍ,
 Tòquen se flaute, tòquen es viulí.

Insulten, xèrren molt y fan renòu,
 y ES MENURQUÍ s' enriu y axí els e clòu.

L' etaquen per es llibres den Ferrer
 y ells no 'n presènten cap de vertedér.

Li diuen que no sab urtugrefie
 Y èlls le pèrden mudantse se quemie

Es ve qu' entiguemént deiem *Mahó*
 y exi u tenim escrit e nes blessó;
 Però evuy u espressam d' altre menére
 y *Mehò* es se prununcia vertedère:
 No sent ningune *afrota* diró exi,
 E ménus que lu ve no puguem dí.

Tempòc es es perlar d' evuy en die
 Còm equell que Menòrque ántes ténie;
 Y cridar per dirló sèmpre e l' entigue,
 Es vuler que fexem tembé se figue.

Surti e un ròtlu de gènt une persone
 Y se pòsi e xerra une bòne estone,
 Dientmos de tant en tant *vorán, vostés*
Esriptorellos, cartas y demés,
 Emb equell tò, emb equelle urtugrefie,
 Que mus u pòse es cèlebre *Vigie*,
 Y veurán quines riaes que ferán
 Tots equells qui de pròp l' escultarán.

Qu' en surti un altre un puquet més spes
 Còm equell *estudiaut* d' *Es Mehunés*,
 Qui cerque i envie escrits e *La Roqueta*
 Perque d' ES MENURQUÍ en faxi burlete,
 Y digui emb intenció, fènt gran *boato*:
Mahonesos, amagat, ganas, dato,
 Y altres peraulas qui, còm vé e le fi,

Ni exí les deim, ni son en menurquí,
 Y veurán còm tembé sen enriurán
 Ó une gran féste d' elles en ferán.

—Però perquê? Perque es rellá es distint
 Y ha pres are es llenguatje veriad tint,
 En térmes que si 'l deim d' altre menere,
 S' emburlen per devant y per derrêre:
 Còm tembé succeirie en questellá,
 Si e l' entígue el vulguéssim espressá.

ES MENURQUÍ.

POBRE ETLOT

Emb une nit de Desémbre,
 Qui aigu, vént y pédre fa;
 Y d' un palaciu ses pòrtes
 Remanave s' hurecan,
 Un pòbre etlutet currie',
 Fugint d' equell mal estar.

E nes purtal des pelaciu,
 E le fi, se va eturá;
 Etrecant sí molt deprése
 Per puder surtir des pas.
 Y si no li donen còbru
 De fam y fret murirá.

Tresturnad s' infant tremole...
 S' elê cumènze e feltar...
 Já no pòd démená eusili...
 Pòbre infant! ;Que péne fa!

Qui escultas es séus sospirs
 May un bòn còr ha trubad,
 Ni tempòc mare emurose
 Qui es nòm de fi li dunas.

E nel camp, pròp d' unes ròques,
 Ebrigad el van trubar
 En pedassus... qu' es séus pares

L'hevien ebendunad.

Orfe y sense cap epoyu

No plòris desventurad.

Alse es pestèll de se pòrte

Y pique... Torne e picar.

No ténguis pò, que sun amu

Tendrá de tu piedad,

Per més que 'n ses grans riqueses

Are estigui sumiant.

Puis serie molt cruèl,

Sent que tant li deu subrar,

No te dexas está e còbru,

No 't dunas un tròs de pa.

Emperau piedosus

Equest infelis,

Que Déu vus premii

Mil vegades mil.

Totsòl e le Tèrre

Per sémpre m'estig,

No téng qui m'ejudi

Ni 'm doni pa y vi.

Equell qui té mare

El ménus li diu:

Ditxos equell die

Qu'el mon vatj venir.

Pero, jò som plante

Sense cap ebrig;

Me falte es sustentu,

Me falte es vestid.

Per Déu y se mare,

Per tots dos ùbriu,

Que sino é se pòrte

Me veuren murir.

Epènes equell etlot

Va equebar s'esclemenció,

Cuant tots es cans de pelaciu

Surtiren de supeton;

Y derrére, cént esclaus,
 Qui, des mòdu més furios,
 Que sen enas li van dir,
 No fés despertá es Señor.

Equell pòbre melenad
 Va fugir de tom de tom,
 Enant e murir totdune
 Derrére un cap de quentó.

J. C.

SECCIÒ HUMURÍSTIQUE

Á "EL MAHONÉS"

Ecab de lletjí *El Mahonés*
 y m' ha fèt ganes de riurer,
 éll pense que no sé escriure
 y en sé còm éll y molt més.

Lu que li fa còure ets uis
 es es fondu, no se forme,
 perque éll sols té per norme
 es mòure enrèdus y embuis.

Pero jo no vuy pessar
 per es quemí que éll ha ubért
 perque crec un desecèrt
 lu qu' em vòl acunsear.

Va errad, però molt errad,
 de que som es directó,
 y de que si escric *Mehó*,
 que no vaji molt fundad.

Pues se séua urtugrafía,
 fa mols ańs que ja le sé,
 còm se que citen també,
La Roqueta y Es Vigía,

Ja que diu que ES MENURQUÍ
 per eumon el pòd guefar,

é nòltras mus fá pensar,
si deu se un vògue marí.

Còm es enimal de pue,
deg edvertirlí, señó,
que si vòl eguefarló
que l' agafi còmsevue.

Y diré per equebar
(per no mulestá es lectó)
que ara fa molte queló
y no me vuy enfedar.

Digui lu que vulgui é!!,
téngui dulós y refregues,
qu' assò son reons y bregues
y no 'n vòl en

PÒC CERVELL.

CURRESPONDÈNCIE

E nes señós Directós de *La Roqueta* y *El Vigía*:

¿Per quins cinc sòs, han suspés vustés s'enviu des séus respectius periòdics? No demenam perque mus faxin cap falte, sino per advertirlós que d' equeste menére donan e cumpêndrer que no vòlen que mus euterem des seus etacs.

Señó D. *Juan C. V.*, Ciutedèlle.—¡Santes peraules ses de vuste! Si tots seguiguesin es séus cunseis que bé qu' eneria el mon. Lu que sentim es no pudê insertar ses seues cartes.

Elnel señó *Iverkoff*, Mehó.—Tant es séu sobrenòm com es seu mòdu d'escrriurer son russia y emb es russia no i vulêm res.

Señó doñ Manuel Llorens d'Ayot.—Li agreim en gran manére se etenció qu' ha tengut en nòltras enviantmós un nombre de s' acreditada revista *La Reforma Literaria*, se que es des nòstru gust.

Per se Redecció,

J. TÉQUINE.

XERADES Y ENDEVINAYS

Sulució é s'endevinay de s' anterior nombre

MICULAU MANENT

Semblanse

¿En què es semble un impressó á un fussé?

(Se sulució c nes procsim nombre.)

ENUNCIS

EN EQUESTE EDMINISTRECIÓ Y E S'IMPRÉNTA

d' ES MENURQUÍ

S'edmeten enunciis e preus cunvencionals, còm tembé tote caste de trebais d' Imprime, Litugrefie y Encuderneció.

Se servêxen suscripcions e periòdics y e òbres literaries y científiques.

Se necessiten venedos y currepunsals per tots es pòbles d'equeste ille, qui es vulguin enquerregá de se vente y suscripcions des nostru periòdic.

ALBUM LITERARI

científich y artístich

Reviste semmenal quetelane. Se suscriu e s' edministreció d' Es MENURQUÍ.

Imprénte de B. Fábregues, Querré Nou, 25.